

POLOČAS ROKU HRŮZY - Ústavní expert Zdeněk Koudelka ukázal, jak se Fialova vlastní slova obrátila proti němu. Dělá všechno to, před čím kdysi varoval

- CZ24 News | 1. července 2022

ČESKO: Ústavní právník Zdeněk Koudelka se ve svém hodnocení prvního půlroku Fialovy vlády odpíchl od slov samotného premiéra, která napsal před deseti lety do své knihy *Politika, jaká nemá být*. Zejména konstatování, že v současném systému lepší vládu vlastně ani nemůžeme očekávat. Některé věci jej však překvapily velmi nemile, třeba pokusy vlády o cenzuru. Těm by měli lidé říci jasné ne.

Máme za sebou půl roku Fialovy vlády, který je současně polovinou letošního roku. Vzhledem k tomu, co všechno se odehrálo, není to zatím pro naši zemi takový „rok hrůzy“?

Doba je, jaká je. Politik musí reagovat na vše možné. Naše země není výjimkou. Všechny země v Evropě jsou vystaveny problémům.

Dorazila do naší politiky s Fialovou vládou změna, která byla slibována?

Nevidím žádnou podstatnou změnu, ale to ani nejde. Politický systém v Čechách, na Moravě a ve Slezsku je labilní z hlediska délky úřadování vlád. Průměrná životnost vlády je méně než dva roky. Petr Fiala jako profesor politologie viděl jediné řešení ve změně volebního systému s cílem vytvářet stabilnější vlády a v roce 2010 ve své knize *„Politika, jaká nemá být“* napsal: *„Pokud to neuděláme... nedivme se a nepohoršujme se nad tím, jak vypadá výkon politiky (vládní i parlamentní), protože ve stávajícím systému se to o mnoho lépe prostě dělat nedá.“* Petr Fiala měl jako politolog pravdu a protože nebyla zásadní změna volebního systému, nemůže jako politik náš politický systém změnit.

Slušná politika, havlovská politika, „dáme zemi do pořádku“, stop rozkrádání, být spolehlivým partnerem pro EU a USA, stop zadlužování, moderní budoucnost a inovace, modernizace a digitalizace státu. To byla základní hesla, se kterými vládní strany vyhrály volby. Jak moc devastující pro společenskou soudržnost je to, co pod těmito hesly pozorujeme teď?

Zklamán je ten, který předvolebním slibům vládních stran věřil. Ten, kdo je nevolil, překvapen není. Velkým zlem je inflace. Spořivým lidem likviduje jejich životní úspory. Inflace je způsobena především drahými energiemi. Vláda by měla zajistit levnější plyn a ropu přímými nákupy od dodavatelů, jak to udělal perfektně maďarský premiér Viktor Orbán. Místo toho nakupujeme plyn z Německa několikanásobně draž, než je do Německa dodáván Ruskem.

A elektrickou energii, kterou sami levně vyrobíme, necháme z našich atomových elektráren převážně vlastněných státem prodávat do Německa, kde ji pak několikanásobně předraženou znovu nakoupíme. Vláda by měla okamžitě zrušit spotřební daň na benzín, naftu a plyn, což by bylo výrazné protiinflační opatření. Vláda trpí, že občané v cenách energií okrádají překupníci.

Odborářský předák a prezidentský kandidát Josef Středula zatím brzdí volání po masových protestech, nicméně varuje před ohrožením sociálního smíru. Jedná se jen o odborářskou

rétoriku, nebo je sociální smír skutečně ohrožen?

Josef Středula chce kandidovat na prezidenta. Své kroky odboráře bude podřizovat volební kampani. Dělat protesty o prázdninách, půl roku před volbami, smysl nemá. Až se přiblíží prezidentské volby, bude iniciovat protesty odborářů.

Zastánci Petra Fialy ho považují za „klidnou sílu“, která trpělivou prací dokáže směřovat k cíli. Současně ho mají za slušného a vzdělaného člověka, který se nakonec stal mimořádně úspěšným politikem. Potvrzuje tyto představy i ve funkci premiéra?

Klidný a vzdělaný člověk nemá potřebu pokoutně v našem státě porušovat zákaz cenzury. Jeho podpora cenzury naopak dokazuje, že je nejistý ve funkci. Velcí politici – Václav Havel, Václav Klaus, Miloš Zeman – nezavedli cenzuru kvůli ochraně vládní propagandy. A to za premiérství Miloše Zemana také byla válka – útok některých států NATO na Jugoslávii. Tehdy byla svoboda slova pro zastánce i odpůrce válečného útoku.

Premiér si oblíbil frázi, že chce dělat věci, které jsou „správné“, případně řešení, která „nejsou populistická“. Z pohledu ústavního právníka, který se má zamýšlet nad politickými systémy – lze v politice vůbec říci, že je něco „správné“?

Objektivní hodnocení chce čas. Až s určitým časovým odstupem je zřejmé, co bylo správné, či nesprávné. Ovšem o některých věcech je spor i po desítkách let – například, zda jsme se měli bránit v roce 1938.

Fanoušci Petra Fialy zdůrazňují jeho mezinárodní popularitu, které se mu dostává v EU. Jeho odpůrci zase říkají, že pro samé plácání po ramenou v Bruselu nemá čas řešit problémy našich voličů a že mu sláva stoupla do hlavy. Máte ten dojem taky?

Pro politika je určující ocenění doma. Nejvýznamnějším středoevropským politikem je maďarský premiér Viktor Orbán, který vyhrává volby, byť ho v Bruselu nemají rádi, což je mu jedno.

Jak se Andrej Babiš zhostil role opozičního lídra? Jakou očekáváte jeho politickou budoucnost?

Připravuje se na prezidentskou kandidaturu. Zatím však nevidím kandidáta, který by se vyrovnal velké polistopadové trojce – Václav Havel, Václav Klaus, Miloš Zeman. Havel zemřel, Zeman kandidovat nyní nemůže. Kdyby kandidoval Václav Klaus, volil bych jej.

Více než milion hlasů propadl a podle mnohých jen díky tomu získala Fialova koalice většinu. Co udělat pro to, aby příště veřejná vůle takovým způsobem sítím volebních pravidel nepropadla?

Je správná spolupráce ideově blízkých stran. V tom byly vládní strany úspěšné. V komunálních volbách bude v řadě měst kandidovat koalice SPD a Trikolory. To je způsob, jak bránit propadnutí hlasů.

Jedním z kontroverzních momentů, který se odehrál v oblasti práva, bylo vypnutí několika webů po útoku Ruska na Ukrajinu. Dnes jsou prakticky všechny tyto weby na své původní sledovanosti, společnost CZ.NIC jejich blokaci sama zrušila, ale o tématu se vedla vášnivá debata. Z toho, jak jste ji pozoroval – máme se obávat do budoucna cenzury a toho, že se podobné situace budou opakovat?

Vše záleží, zda to CZ.NIC, vládě a Vojenskému zpravodajství beztrestně projde. Pokud ano, bude se okrádání občanů o jejich právo číst si, co chtějí, opakovat.

Nevěřím ve vyvození odpovědnosti nyní, protože má vláda většinu v Poslanecké sněmovně. Ovšem po dalších poslaneckých volbách by měla být ustavena vyšetřovací komise, aby se zjistilo, kdo za touto protiprávní cenzurou stál ve vládě i ve Vojenském zpravodajství. Pokud se držitelé moci budou bát jejího zneužití, protože odpovědnost bude moci být vyvozena třebas i po dalších volbách, nebudou se státní mocí nakládat jako se svou mocí.

Občané nejsou jejich poddaní a mohu si číst, co chtějí.

Vláda i verbálně deklaruje snahu bojovat s dezinformacemi. Není to někdy spíše tak, že na „dezinformace“ se vymlouvají ti, kterým se nechce diskutovat s oponenty?

Kdo sahá po cenzuře, je slabý politik. Vládě, která cenzuruje, nevěřím.

Druhá polovina roku bude ve znamení komunálních voleb a kampaně před volbami prezidentskými. Myslíte, že se už v těchto volbách projeví klesající popularita Fialovy vlády, že lidé budou volit „natruc“?

Lidé se budou snažit vyvažovat. Tedy nebudou chtít, aby posílila moc vládní koalice. Tomio Okamura říká, že podzimní volby budou referendem o vládě. Má pravdu. Zvláště ve velkých městech voliči i v komunálních volbách volí podle toho, zda vládu podporují, či ne.

ZDROJ: Parlamentní Listy